MAATALOUS

Myyntirajat ovat keinotekoisia. Maidon on oltava turvallista ensimmäisestä litrasta alkaen. **EMÄNTÄ MARJAANA SJÖBLOM, BISA GÅRD**

Pohjois-Savossa sateet tehneet tuhojaan

Osissa pelloista on täystuho.

OUTI NIEMETMAA

”Isoja aloja ei tarvitse tänä vuonna puida”, toteaa pielaveteläinen **Juha Partanen**.

Partasen sadosta neljäsosa on pilalla sateiden vuoksi. Osa Partasen pelloista ei edes orastanut, kun taas osa orasti, mutta tukehtui suuren vesimäärän vuoksi.

”Kesäkuun toisen päivän jälkeen vettä on riittänyt.”

Kesä–heinäkuussa Pielavedellä on vettä satanut yli 200 milliä, arvioi Partanen.

”Osissa pelloista on täystuho, osilla kaikki kunnossa”, kertoo myös Pielavedeltä kotoisin oleva **Outi Niemetmaa**.

Pielavedellä on satanut kuuroittain. Rehunteko on keskeytynyt joillakin alueilla sateiden vuoksi.

Niemetmaa kertoo, että viljapellot ovat kärsineet vesisateesta enemmän kuin nurmet.

”Neljän viikon aikana vettä on satanut 280 milliä”, kertoo Lapinlahdella asuva **Mikko Heikkinen**.

Heikkisen mukaan maa ei vedä, koska vettä on satanut paljon kesäkuun alusta lähtien.

”Kuivia paikkoja on ollut vaikea hakea kesäkuun toisen päivän jälkeen.”

Maaninkalainen **Heikki Väänänen** arvioi, että sadosta on menetetty joillakin alueilla 60–70 prosenttia.

”Vahinkojen suuruus riippuu pinnanmuodoista ja maalajista.”

ELINA HELMANEN

ULKOMAILTA LYHYESTI

USA:ssa kuivuutta ja kastelukielto

USA:n keskilännessä vallitsee pahin kuivuus sitten vuoden 1956. Veden säästämiseksi Nebraskassa 1 100 maatilaa on julistettu kastelukieltoon.

Ruotsissa liikaa marjanpoimijoita

Ruotsissa Tierpin kuntaan saapui viime viikon lopulla 200–300 bulgarialaista marjanpoimijaa, kertovat ATL-lehden verkkosivut. Heitä on jouduttu hätämajoittamaan telttoihin, koska alun perin heitä piti olla vain 20–30. Lisäongelmana on, että sateiden takia poiminta ei onnistu.

Koska poimijat ovat bulgarialaisia, heillä on oleskeluoikeus EU-kansalaisina.

Ruotsissa korvausta rajoituksista

Eslövin kunta maksaa kolmelle viljelijälle yhteensä 80 000 euroa korvausta, koska pohjavesialueen laajennus estää kasvinsuojeluruiskutukset. Asiasta käytiin sitä ennen oikeutta kaikissa oikeusasteissa. Viljelijät joutuvat kuitenkin maksamaan oikeudenkäyntikulunsa itse.

Ruotsissa 4 000 ha kiurumaata

Ruotsissa on vuokrattu kiuruille pesintäalaa pelloilta yhteensä 4 000 hehtaaria, Land-lehden verkkosivu kertoo.

Lintujen suojelijoiden maksamaa vuokraa vastaan viljelijä jättää pelloille kylvämättömiä laikkuja, jotta kiuru löytää helpommin pesälleen paikan. Useassa tapauksessa viljelijät ovat jättäneet sen lisäksi muutamia laikkuja omalla kustannuksellaan. Laikusta maksetaan 50 kruunua eli noin 5 euroa.

Kiurulaikkuja on ennen Ruotsia kokeiltu menestyksellisesti Englannissa.

Kolme lasta kuoli heinäpaalien alle

Kolme tyttöä kuoli Tanskassa, kun he heinäladossa leikkiessään jäivät 500-kiloisten heinäpaalien puristukseen. Tytöt olivat 6-, 9- ja 13-vuotiaat. Onnettomuus sattui torstaina. Tytöt kuolivat vammoihinsa peräkkäisinä päivinä, nuorimmainen lauantaina, kertoo Landin verkkosivu.

Lehmä poiki teurastamossa

Teurastamon työntekijät löysivät teurasjonosta vastasyntyneen vasikan Kalmarissa Ruotsissa, kertoo ATL-lehti verkkosivuillaan.

Lehmä oli tuotu teurastamoon edellisenä iltana. Säännösten mukaan kantavaa lehmää ei saa lähettää teurastamoon viimeisen neljän viikon aikana. Poliisi tutkii asiaa.

Lehmä ja vasikka teurastettiin.

Salama tappoi kahdeksan nautaa

Salama tappoi viisi lehmää ja kolme vasikkaa viime torstaina Ruotsin Ockelbossa. Eläimet olivat ulkona, kun voimakas salama löi ilmeisesti voimajohtoon ja terästolpan kautta maahan.

Ruotsin MTK värvää metsänomistajia

Ruotsin tuottajajärjestö LRF lähettää tällä viikolla kirjeen 5 000 metsänomistajalle. Tavoitteena on saada metsänomistajat puolustamaan perhemetsänomistuksen mallia ja liittymään LRF:n jäseneksi.

Juhlavuoden koiranruokatarjous YRMA:sta

MELICA DOG-koiranruoat sisältävät todella runsaasti lihaa, mutta eivät lainkaan vehnää, soijaa, keinotekoisia säilöntäaineita eivätkä väri- tai aromiaineita.

MELICA DOG KANA-RIISI — 439€ lava 360 kg +rahti+alv 13% — Myymälästä 24,00 € / 15 kg sk (sis. alv 13%)

MELICA DOG ENERGIA — 410€ lava 360 kg +rahti+alv 13% — Myymälästä 22,50 € / 15 kg sk (sis. alv 13%)

MELICA DOG EXTRA ENERGIA — 468€ lava 360 kg +rahti+alv 13% — Myymälästä 25,50 € / 15 kg sk (sis. alv 13%)

Hinnat voimassa elokuun loppuun 2012

YRMA
www.yrma.net

Raakamaidon myyntiraja saattaa nousta 2 500 kilosta

Maa- ja metsätalousministeriö on aloittanut sidosryhmien kanssa neuvottelut säädösmuutoksien valmistelusta.

Raakamaidon myynnille asetettu 2 500 litran vuosittainen raja saattaa muuttua tai jopa poistua kokonaan. Nyt isompien määrien myynti vaatii laitoshyväksynnän.

Erikoistutkija **Pirkko Tuominen** Evirasta pitää rajaa keinotekoisena.

”Minusta sen voisi poistaa ja miettiä tarkemmin yhteisiä kriteereitä raakamaidon myynnille.”

Tuomisen mielestä maitomäärää ja laitoshyväksyntää olennaisempaa on, että myytävää maitoa tutkitaan säännöllisesti ja kaikilla toimijoilla on samat säännöt. Nyt paikallisten viranomaisten käytännöt vaihtelevat.

Eviran raakamaidon riskiselvityksessä arvioidaan, että maidosta johtuvia ruokamyrkytyksiä saattaisi tulla lisää, jos raakamaidon myyntirajoja muutettaisiin ilman riskinhallinnan lisäämistä.

Selvä ero pastöroituun

Tuominen ei haluaisi kieltää raakamaidon käyttöä keneltäkään. Hän kuitenkin toivoo, että pastöroimattomaan maitoon liittyvät riskit tuotaisiin nykyistä paremmin tietoisuuteen.

Tiedotus voitaisiin tehdä esimerkiksi infotauluilla ja vähittäismyynnissä pakkausmerkinnöillä.

”Kaikki eivät erota raakamaidon ja pastöroidun eroa. Raakamaito pitäisi käyttää aika nopeasti ja säilyttää kylmässä.”

Riskikartoituksesta selviää, että Suomessa on todettu viime vuosikymmenellä joitain maidosta johtuvia ruokamyrkytysepidemioita. Viimeisin oli kesäkuussa Turussa.

Raakamaidon ja siitä valmistettujen tuotteiden osuus ruokamyrkytyksissä on suhteellisesti suurempi kuin kuumennuskäsiteltyjen maitotuotteiden.

Tutkimus tarpeellista

Tuominen haluaisi myös varmistaa, ettei maitoa myyvillä tiloilla esiinny tauteja, jotka voisivat levitä maidon kautta.

Selvityksen mukaan raakamaitoa myyvät tilat luottavat pitkälti meijerien laatuseurantaan.

”Meijerien seuraama kokonaispesäkeluku ei kerro, onko maidossa tautia aiheuttavia bakteereita. E-luokan maitokin voi sisältää vakavia taudinaiheuttajia.”

Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan viime kesän pilottitutkimus kertoo, että suomalainen raakamaito on pääosin hyvälaatuista, mutta sisältää usein uloste- ja ihoperäisiä mikrobeja.

Raakamaito voi myös satunnaisesti olla saastunutta ja aiheuttaa tartuntoja etenkin riskiryhmissä.

Suurimmat riskit ja mahdollisesti säännöllistä seurantaa tarvitsevat mikrobit Suomessa ovat listeria, ehec, lämpökestoiset kampylobakteerit ja salmonella.

”Niitä ei näe päältä.”

Tuominen kertoo selvityksen sujuneen hyvässä yhteistyössä ja uskoo, että asiasta kuullaan lisää syksyn aikana.

Selvityksen teki Eviran riskinarvioinnin tutkimusyksikkö, joka on riippumaton Eviran elintarvikevalvonnasta.

EU:n sisällä paljon eroja

Raakamaitoselvityksestä ilmenee, että Euroopan eri maissa sovelletaan EU-lainsäädäntöä eri tavoin. Useissa maissa maidontuottajien on lupa myydä raakamaitoa ”pieniä määriä” suoraan tilalta. Joissain maissa myynti on kielletty, tai sen kieltämistä suunnitellaan.

Vain muutamissa maissa pieni määrä on määritelty kuten Suomessa. Useissa maissa myytävä raakamaito pitää merkitä selvästi raakamaidoksi. Lisäksi on ilmoitettava, että sen voi nauttia vasta kuumennuksen jälkeen.

Luonnollisuus kiinnostaa

Suomessa raakamaidon osuus maidon kulutuksesta on noin prosentti. Kulutus on pitkään pienentynyt, vaikka aiheesta on puhuttu paljon.

”Ehkä saatavuus on rajoittava tekijä”, Tuominen pohtii.

Kiintiökaudella 2009–2010 suoramyyntimäärän 2 500 kiloa ylitti 52 tilaa. 27 tilaa myi yli 5 000 kiloa ja 18 yli 10 000 kiloa lehmänmaitoa. Eniten maitoa myyvät isot tilat.

Raakamaidon ja raakamaitotuotteiden käyttäjiä on kaikissa ikäryhmissä, myös riskiryhmissä. Yleisimmin raakamaitoa käytetään luonnollisuuden ja hyvän maun vuoksi. Usein syy on myös laktoosi-intoleranssi.

Valtaosa kuluttajien käyttämästä raakamaidosta on lehmänmaitoa. 67 prosenttia siitä ostetaan tilalta tai tilamyymälästä.

Raakamaito juodaan yleensä sellaisenaan. Vajaa kaksi prosenttia käyttäjistä kuumentaa maidon ennen käyttöä.

Kuluttajakysely kohdistui vain raakamaitoa myyvien yritysten asiakkaisiin.

TERHI TORIKKA

MAIDON KÄSITTELY

Raakamaito, tinkimaito, pastöroitu maito

Raakamaidolla tarkoitetaan kotieläinten maitoa, jota ei ole kuumennettu yli 40 asteen lämpötilaan eikä käsitelty vastaavalla tavalla.

Raakamaidosta ei ole poistettu mitään eikä siihen ole lisätty mitään, sen saa ainoastaan jäähdyttää.

Tinkimaito on perinteinen suomalainen nimitys maidontuotantotiloilta suoraan kuluttajan astiaan myytävälle raakamaidolle.

Pastörointi on maidon käsittelytapa, joka voi tarkoittaa erilaisia ajan ja lämpötilan yhdistelmiä.

Pastörointi tappaa pääosan maidossa olevista ihmisille vaarallisista bakteereista sekä kaikki hiivat ja homeet. Käsittely tuhoaa myös harmittomia bakteereja ja entsyymejä.

Käytetyin on matalapastörointi eli 15 sekunnin ja 72 asteen yhdistelmä sekä nopea jäähdytys.

Lähde: Eviran verkkosivut: Usein kysyttyä tinkimaidosta, Eviran raakamaitoselvitys

Turvallisuus ykkönen tuottajallekin

Kymmeniä tuhansia litroja maitoa suoraan tilalta myyvän vantaalaisen Bisa Gårdin emäntä **Marjaana Sjöblom** on tyytyväinen Eviran tuoreeseen raakamaidon riskiselvitykseen.

”Asiaa työstetään suht’ hyvässä yhteisymmärryksessä. Ilmapiiri on ihan eri kuin vuosi sitten.”

Sjöblom korostaa, että maidon turvallisuus on ykkösasia sitä myyville.

”Myyntirajat ovat keinotekoisia. Maidon on oltava turvallista ensimmäisestä litrasta alkaen. Raakamaitoa myyvät tilat kyllä satsaavat turvallisuuteen.”

Emäntä odottaa, että Maitohygienialiitto tekisi käytännönläheisen ohjeen, jonka mukaan jokainen raakamaidon myyjä voisi toimia.

Marjaana Sjöblom uskoo kuluttajien ymmärtävän raakamaidon edut ja riskit.

Lisää kunnioitusta

Sjöblomia harmittaa, että maito on joutunut bakteeriasioissa silmätikuksi.

”Samoja tauteja voi saada vaikka uimapaikalta tai marjoista. Eihän raakamaito mitään myrkkyä ole. Sillä tämä kansa on aikoinaan pysynyt elossa, vaikka jäähdytys ja säilytys olivat paljon alkeellisempia. Sääli on, jos ihmisestä on tulossa liian herkkä.”

Bisan tilalla on edessä laitoshyväksynnän hankkiminen, mikäli maidon myyntiraja pysyy edes 10 000 litrassa.

Se tarkoittaa rakenteellisia muutoksia ja näytteitä eläimistä.

”Kustannuksia tulee ja se nostaa tietysti maidon hintaa.”

Tärkeintä kuitenkin on, että mahdollisuus myydä raakamaitoa säilyy.

”Monen perheen arkea helpottaa, että maitoa voi hakea meiltä.”

Suoramyynti on samalla monelle harvinainen mahdollisuus vierailla toimivalla maatilalla.

”Se lisää ymmärtämystä ja kunnioitusta ruuantuotantoa kohtaan.”

Testit ovat ok

Sjöblom osallistui raakamaitoselvityksen tekoon tuottajien edustajana.

Tuottajaryhmän kanta oli, ettei raakamaidon myynnin pitäisi edellyttää laitoshyväksyntää, ellei tilalla pakata maitoa. Laitoshyväksyntää vastustettiin etenkin kustannusten vuoksi.

Tuottajien mielestä raakamaitoa myyviltä tiloilta pitäisi edellyttää E-luokan maitoa.

Lisäksi tuottajat ovat valmiita esimerkiksi listeria-, ehec-, salmonella- ja kampylobakteeriseurantaan. Toive kuitenkin on, että näytteet otettaisiin tankkiin lypsetystä maidosta, ei eläimistä.

Raakamaidon myyjät pitivät menekin kasvua selvänä, mutta uskoivat sen rauhoittuvan lähivuosina.

TERHI TORIKKA

MAURI RATILAINEN

Fabian Mandas ja Steven Shang’we seuraavat, kun Jyrki Parikka tarkastaa mehiläispesän kuntoa.

Tansaniassa mehiläistarhaus voi tappaa

NUMMI-PUSULA (MT)

Tansanialainen mehiläistarhaus poikkeaa kotimaisesta monella tapaa. Yksi ero on itse tarhattavassa: afrikkalainen mehiläinen on kotopörriäistä ärhäkämpi.

Mehiläishoidon neuvoja **Fabian Mandas** kertoo, että Tansaniassa on tänä vuonna kuollut neljä ihmistä mehiläisten hyökkäyksiin.

”Mehiläiset ovat todella aktiivisia ja aggressiivisia. Metsää ei ole, joten ne pääsevät lentämään perässä pitkiä matkoja.”

Pesille ei ole asiaa päiväsaikaan. Varminta on odottaa yhdyskunnan rauhoittumista ja hiippailla paikalle iltapimeässä soihtujen kanssa.

Vielä lähinnä harrastus

Toistaiseksi tarhaus on Tansaniassa enimmäkseen harrastus, mutta siitä toivotaan elinkeinoa. Ammattiosaaminen kuitenkin puuttuu.

”Perinteinen mehiläistarhaus perustuu pitkälti yritykseen ja erehdykseen”, kertoo hanketta koordinoiva **Terhi Evinen** MTK:sta.

Ulkoministeriön rahoittaman kehityshankkeen tarkoituksena on mahdollistaa ammattimainen mehiläistarhaus.

MTK:n lisäksi hankkeessa on mukana Suomen mehiläishoitajain liitto. Liiton entinen puheenjohtaja, mehiläishoitaja **Jyrki Parikka** toimii tansanialaisten kummina ja opettajana.

Naiset mukaan toimintaan

Tansaniassa käytetään enimmäkseen puunrungosta koverrettuja pölkkypesiä, jotka ripustetaan korkealle puunoksaan muurahaisilta suojaan. Pesät ovat painavia, eikä niitä voi tyhjentää tuhoamatta.

Tarkoitus on vaihtaa pölkkypesät helpompiin ylälistapesiin ja lopulta Suomessakin ammattikäytössä oleviin kehäpesiin.

Painavien pesien takia mehiläistarhausta on pitkään pidetty miesten työnä. Uusien, kevyempien pesien myötä myös naiset voivat työllistyä tarhauksella.

Ongelmana kustannukset

Pesien rakentaminen on Tansaniassa kuitenkin ongelma. Sähkö on kallista ja puutavara vähissä.

Yksi pesälaatikko maksaa 20–30 euroa. Tansanialaisen keskimääräinen bruttotulo vuodessa on 180 euroa.

”15–20 pesää pitäisi olla, että tuohon vuosituloon pääsisi”, Jyrki Parikka kertoo.

Pesiin pitäisi halvimmillaankin investoida melkein kahden vuoden palkka.

Tavoitteena on perustaa tuotanto-osuuskuntia, jotta sekä kustannukset että voitot voitaisiin jakaa kylän kesken.

Kehityshankkeessa pyritään lisäksi löytämään keinoja auttaa alkuinvestoinneissa.

KATJA SAHLSTEDT